

پرندهگان زنبورخوار

و بررسی راهکارهای دور نگهداشتن آنها از کندو با مشارکت زنبورداران

زنبورخوارها پرنده‌گانی رنگارنگ و زیبا هستند که به صورت گروهی پرواز و زندگی می‌کنند.

در هنگام تابستان به ایران مهاجرت کرده و در این فصل فراوان دیده می‌شوند. از حشرات، خصوصاً بال‌غشاییان، زنبورها، سنجاقک‌ها و... تغذیه می‌کنند. حضور دسته‌جمعی و پرواز گروهی‌شان و تغذیه از زنبورها در اطراف کندوها تعارض‌هایی را با فعالیت زنبورداری ایجاد کرده است.

آیا پرندگان زنبورخوار عامل اصلی و بزرگ کاهش جمعیت کندو هستند؟

باتوجه به اینکه تغذیه زنبورخوارها از زنبور و خسارت آن‌ها به کندو بر کسی پوشیده نیست، اما عوامل دیگری مانند برخی بیماری‌ها، گرد و غبار و حتی سمپاشی در باغات و مزارع نیز در خسارت به کندو نقش دارند که همزمانی آن با حضور پرندگان زنبورخوار می‌تواند در پیدا کردن عامل اصلی یا پنهان کاهش جمعیت کندو و نیز محاسبه میزان خسارت گمراه‌کننده باشد و در نهایت پرندگان زنبورخوار به عنوان آفت اصلی کندو شناخته شوند.

چونندگان

بیماری نوزما

شرایط نامساعد جوی

پروانه مومخوار

سمپاشی باغات و مزارع

گرد و غبار

کنه واروا

غارت کندو

بیماری لوک آمریکایی

پرنده زنبورخوار

کنه آکارا پیس

زنبور زرد و قرمز

تصادفات در حمل و نقل

بیماری لوک اروپایی

چرا پرندگان زنبورخوار در میان عوامل خسارت به کندو شناخته شده‌تر هستند؟

این پرندگان با داشتن پر و بال رنگین، پرواز گروهی و پر سروصدا، بزرگتر بودن نسبت به سایر عوامل خسارت به کندو مانند کنه‌ها و عوامل بیماری‌زا به آسانی قابل شناسایی و مشاهده هستند. هرچند زنبورخواران از حشرات دیگری غیر از زنبورها هم تغذیه می‌کنند اما نوع نامگذاری این پرنده نیز باعث شده است تا بیشتر مورد توجه زنبورداران قرار بگیرند.

آیا زنبورخوارها پرندگانی بی‌ارزش هستند؟

خالق جهان هر ذره را در طبیعت آگاهانه و در جای خود ارزشمند خلق کرده است. زنبورخوارها هم مانند تمام پرندگان حشره‌خوار نقش بزرگی در برقراری تعادل جمعیت حشرات، کنترل بیماری‌ها و پایداری اکوسیستم دارند.

زنبورخوارها چه ارتباطی با غارت‌کننده‌ها دارند؟

زنبورخوارها می‌توانند با خوردن پروانه موم‌خوار، زنبور زرد و قرمز که معمولاً در زمان کاهش گرده و شهد در طبیعت به کندوها حمله یا ذخیره کندو را غارت می‌کنند مبارزه کنند.

آیا زنبورخوارها می‌توانند راهی برای کاهش مصرف سم و دارو در کندو باشند؟

با شیوع انواع بیماری‌ها به ناچار مجبور به استفاده از سموم و داروهای شیمیایی هستیم عوامل بیماری‌زا به مرور نسبت به سم و دارو مقاومت پیدا می‌کنند و روز به روز باید به مقدار مصرف دارو و سم اضافه کنیم. این مواد شیمیایی اغلب بسیار گران هستند علاوه بر این باعث کاهش کیفیت عسل و افزایش بیماری سرطان در انسان می‌شوند. زنبورخوارها با محدود کردن غارت کندو می‌توانند تا حدودی باعث کاهش بیماری‌ها و حتی به عنوان یک مبارزه بیولوژیکی در نظر گرفته شوند.

آیا حذف زنبورخوارها از طبیعت به افزایش محصول کندوها کمک می‌کند؟

گاهی برخی افراد از طعمه مسموم برای از بین بردن پرندگان زنبورخوار استفاده می‌کنند، در این روش پرندگان مسموم شده ممکن است توسط پرندگان شکاری، روباه و شغال شکار شده و خود مسموم و کشته شوند. این حیوانات از کنترل‌کنندگان اصلی جمعیت جوندگان در طبیعت هستند و بخش زیادی از غذای آن‌ها در طبیعت را جوندگان به خصوص موش‌ها تشکیل می‌دهند، که با از بین رفتن آن‌ها جمعیت جوندگان افزایش یافته و کندوها را مورد غارت و هجوم قرار می‌دهند.

تیراندازی به زنبورخوارها و وجود ساچمه‌های سربی در لاشه نیز برای گونه‌های لاشه‌خوار ایجاد مسمومیت می‌کند. ساچمه‌های پخش‌شده در طبیعت نیز احتمال خورده‌شدن به عنوان سنگ‌ریزه توسط پرندگان دانه‌خوار و مسمومیت آن‌ها را در پی دارد.

بیشترین خسارت زنبورخوارها به کندو چه زمانی است و راه‌های پیشنهادی جلوگیری از آن چیست؟

◆ در فروردین ماه به علت تخم‌گذاری ملکه و رشد سریع جمعیت، ذخیره غذای کلنی بسیار کم می‌شود و زنبورها برای تامین غذای کندو پراکنده می‌شوند. همچنین با همزمانی مهاجرت زنبورخواران در گله‌های پرتعداد با آغاز فصل پاییز و کاهش تخم‌ریزی ملکه در این برهه زمانی، تغذیه کندو به صورت حمایتی از پراکندگی زنبورها و کاهش شدید جمعیت آن‌ها در اثر حمله پرندگان زنبورخوار در زمان مهاجرت جلوگیری می‌کند.

◆ با گرم شدن هوا در تابستان و در مناطق گرمسیر نصب سایبان بر روی محوطه کندوها می‌تواند از گرم شدن بیش از حد کندوها و تلاش زنبوران عسل برای خروج از کندو جهت پیدا کردن آب به خصوص در ساعات گرم روز و در زمان اوج فعالیت پرندگان زنبورخوار جلوگیری کند. سایبان‌ها می‌تواند از جنس حصیر یا توری آفتابگیر گلخانه‌ها تهیه شوند.

بیشترین خسارت زنبورخوارها به کندو چه زمانی است و راه‌های پیشنهادی جلوگیری از آن چیست؟

◆ زنبورها با کاهش گرده و گل با شروع فصل تابستان در طبیعت برای پیدا کردن منبع غذایی مناسب از کندوها فاصله می‌گیرند و بیشتر توسط زنبورخوارها شکار می‌شوند. باتوجه به اینکه زنبورخوارها کمتر در مناطق کوهستانی حضور دارند به‌نظر می‌رسد کوچ دادن کندو در زمان مناسب و اغلب در ماه‌های خرداد و تیر به مناطق مرتفع و شروع شهد گل‌های مناطق کوهستانی به‌نظر راهکاری مناسب باشد.

◆ ملکه زنبور عسل در فصل جفتگیری از کندو خارج می‌شود در این زمان ملکه و برخی نرهای کندو بیشتر مورد تهاجم پرنندگان زنبورخوار و سایر عوامل قرار می‌گیرند. از آنجایی که از بین رفتن ملکه خسارت فراوانی به زنبورداران وارد می‌سازد فراگیری تلقیح مصنوعی ملکه اصلاح نژاد ملکه بومی با صفات مطلوب و حفظ خلوص ژنتیکی زنبورعسل ایرانی راهی برای کاهش خسارت است.

چطور از زنبورخوارها فاصله بگیریم؟

◆ در جانمایی کندوها به محل کلونی زنبورخوار به خصوص در حاشیه رودخانه‌ها دقت کرده و از آنها فاصله بگیرید.

◆ فراهم آوردن آب تازه و دردسترس زنبور در محوطه کندوها از پراکنده شدن آنها و نزدیک شدن به محل کلونی زنبورخوارها در دیواره رودخانه‌ها جلوگیری می‌کند.

◆ انتقال کندوها به مناطقی که زنبورخوارها قدرت پرواز و مانور کمتری دارند (مناطق پردرخت، مناطق مرتفع و مرطوب).

◆ کندوها را با فاصله از تیرها و دکل‌های برق و مخابرات که محل نشستن زنبورخوارها هستند قرار دهید.

روش‌های فراری دادن زنبورخوارها از زنبورستان چیست؟

◆ نصب و قرار دادن اشیاء، فرفره‌های رنگی براق، پرچم‌های مرتفع به رنگ قرمز در مسیر وزش باد اطراف کندوها.
پس از مدتی زنبورخوارها ممکن است به این روش‌ها عادت کنند بنابراین لازم است پرچم‌های مورد استفاده جا به جا شده و در جای جدید قرار گیرند.

◆ استفاده از پرنده ترسان‌های متحرک که با انرژی باد یا باتری کار می‌کنند.

پرنده‌ترسان‌ها معمولاً با ساختاری مشابه کایت یا بادبادک هستند که غالباً دست‌ساز و شبیه پرنده‌گان شکاری ساخته می‌شوند.

- ◆ استفاده از منجنیق دستی یا ترقه کبریتی برای ایجاد صدا.
- ◆ استفاده از توپ صوتی با در نظر گرفتن شرایط محیط زیست.

- ◆ استفاده از انواع دورکننده‌های صوتی پرنندگان (دورکننده‌های صوتی بهتر است قابلیت تعویض صوت پخش شده را داشته باشند تا باعث عادت کردن پرنندگان به صدا نشود)

- ◆ استفاده از دستگاه امواج فراصوت دورکننده زنبورخوار. این دستگاه‌ها با تولید امواج فراصوت باعث دور کردن پرنده زنبورخوار شده و بر روی زنبورها تاثیری ندارد.

◆ استفاده از مترسک‌های بادی دورکننده پرنندگان، انواع بالن‌های کوچک. می‌توان در صورت موجود نبودن از عروسک‌های بادی تبلیغاتی که متحرک نیز هستند استفاده کرد. جا به جایی این عروسک‌ها به آسانی ممکن و از عادت کردن پرنده به آن جلوگیری می‌شود.

◆ حضور مداوم افراد در زنبورستان‌ها در محوطه کندو باعث نزدیک نشدن زنبورخوارها به محدوده کندو می‌شود. حضور مداوم افراد با اجرای برنامه‌هایی چون زنبوردرمانی، آشنایی با فعالیت زنبورداران و فروش عسل محلی و پرنده نگری باتوجه به ظرفیت مناطق و اصول گردشگری پایدار حتی در ابعاد کوچک قابل اجرا و موثر است.

فراگیری روش‌های مدیریت کندو با اهتمام به بهره‌برداری پایدار و حافظ محیط زیست از طریق شرکت در دوره‌های آموزشی نهادهای مسئول از جمله جهاد کشاورزی می‌تواند در شناخت و رفع خسارت بسیار موثر باشد.

قم، بلوار امین، کوچه شماره ۸ (دکتر صادقی)، ابتدای کوچه دوم، پلاک ۱، واحد ۶
صندوق پستی: ۱۳۴۴-۳۷۱۹۵ | تلفن: ۰۲۵۳۲۹۰۳۲۰۱ | ۰۹۳۵۴۴۵۷۴۴۶

www.nazretabiat.ir | Nazretabiat@gmail.com

اصفهان، خیابان ارباب، کوچه قصر، پلاک ۲ | ۰۹۹۱۴۰۱۳۷۸۱ | ۰۹۱۳۷۴۱۷۴۶۵

www.AvayeBoom.com | info@AvayeBoom.com

